

Het nieuwe Gentse secretariaat opent feestelijk.

De verbouw- en verhuisperikelen kregen dan uiteindelijk een mooie afronding. Op 16 maart opende het nieuwe Gentse secretariaat zijn deuren. Het Masereelfonds bezet een compleet gerenoveerd gelijkvloers met twee ruime bureaus, een vergaderzaal tot 50-60 personen, een ingerichte keuken, een bescheiden terras, twee toiletten en als kers op de taart nog wat bergruimte in de kelder. De Sint Jansvest is bovendien vlakbij de Kouter, op een goede driehonderd meter stappen van de Vooruit, kortom, zowat hartje Gent, centraal in het Gentse uitgaansleven. Parkeren kan wel niet echt voor de deur, maar voor de rest is het secretariaat prima bereikbaar.

Tijdens de feestelijke openingen formuleerden de diverse sprekers dan ook hun verwachtingen t.a.v. dit nieuwe sociaal-culturele ontmoetingspunt in de kern van Gent. Graag geven we de integrale versie van hun toespraken. En wensen Kelly alle mogelijke voorspoed en succes bij haar inzet voor en met de Gentse vrijwilligers.

De schepen van cultuur – toespraak door Annelies Storms, Gentse schepen van cultuur

Ik ben vereerd dat ik hier het nieuwe Gentse Masereelhuis mag openen. Vanavond bewonderen we niet alleen een gloednieuw gebouw, maar zetten we het Masereelfonds zelf ook even in de bloemetjes. Want een warm huis, waar jong en oud de liefde voor cultuur kunnen ontdekken, is van onschatbare waarde voor een stad als Gent. Ik vind het enorm belangrijk dat onze stad voldoende ontmoetingsruimtes heeft. Deze plek is de uitgelezen ruimte voor debat, performances en lezingen die heel wat Gentenaars een tweede living zullen bieden waar ze kunnen thuishkomen.

Onze stad heeft een divers kunst- en cultuuraanbod en Gentenaars zijn daar trots op. In een creatieve en sociale stad is een krachtig en dynamisch cultuurbeleid dan ook een must. We moeten we ervoor blijven zorgen dat nog meer mensen daarvan kunnen genieten.

Dames en heren,

Ik wil dat nog meer Gentenaars cultuur kunnen maken en smaken. Het Masereelfonds is als progressieve, kritische en onafhankelijke cultuurvereniging een bondgenoot in dat verhaal. Als partner om cultuurparticipatie van kinderen, jongeren en volwassenen te versterken. Ik hoop dat we de komende jaren nog goed zullen samenwerken.

De vrijwilliger – toespraak door Joost Vandommele, al jaar en dag en man met inzet voor het (Gentse) Masereelfonds

Kelly heeft me gevraagd een paar woorden te zeggen namens de vrijwilligers van het Masereelfonds. Ik kan, inderdaad, al over één en ander meespreken want rond 1978, '79 ben ik lid geworden. Het Masereelfonds huisde toen nog in de Ravenschootstraat en Raf van den Bussche was vrijgestelde, 'directeur' zelfs als ik me niet vergis. Intussen heb ik heel wat verhuizen én vrijgestelden meegemaakt... Ik heb ook nog Guy Cooreman gekend en enkele keren in zijn huis in de Filips van Arteveldestraat geweest, het huis dat bij zijn overlijden in handen van het Masereelfonds zou komen.

Voor alle duidelijkheid, het is een uitstekende beslissing geweest om uiteindelijk naar hier te verkassen. Ik denk dat wij hier beter, comfortabeler, knusser en praktischer gehuisvest zijn... Nu iets over het vrijwilligerschap: ik behoor tot die generatie waar vrijwilligerschap normaal was: je moest immers zin geven aan je leven en zeker niet aan de zijlijn staan; overigens waren in de zeventiger jaren 'engagement' en 'zich engageren' modewoorden. Je had trouwens maar op één of andere molen te stappen en je was vertrokken... En molens waren er, in alle kleuren, maten en gewichten... Bovendien had je in de jaren '70 een sterk collectief gevoel dat de wereld maakbaar was... Het voluntarisme was toen nog vrij algemeen, nu wordt het meer en meer een uitzondering. Als ik bvb. mijn engagement bij de vakbond overschouw, wil ik de volgende gedachtesprong maken: het fenomeen 'staken' kan je niet anders dan koppelen aan het begrip 'vrijwilliger'. Een professionele of virtuele staking is een contradictie in terminis; uiteindelijk moet je een aantal gemotiveerde vrijwilligers hebben om je piketten te bemannen. Ik ben van de spoorweg dus ik zal wel weten wat staking is... In '83 hebben we bij het spoor eens 14 dagen gestaakt; dat stond toen op de 12de bladzijde van de krant. Vandaag is een gerucht van één of andere mogelijke spoorstaking al direct een headline. Ik kan zij die deze ongemakken, eigen aan een sociaal en democratisch bestel, beu zijn geruststellen: vermits de piketten en de stakings know how voor het grote deel bestaan uit gasten van bouwjaar tot het begin van de zestiger jaren, zullen de stakingen binnen enkele jaren misschien wel tot het verleden gaan behoren... Het is spijtig om zeggen; het potentieel aan vrijwilligers die echt piket willen staan, droogt snel op... Natuurlijk bevestigen de uitzonderingen ook hier de regel. Je moet al ziende blind zijn om niet vast te stellen dat deze lijn algemeen kan worden doorgetrokken m.a.w. in het algemeen gesproken, daalt het aantal vrijwilligers en zij worden ouder. En toch denk ik dat een gebrek aan vrijwilligers zich ooit zal wreken. Je kan immers niet de hele maatschappij organiseren op professionaliteit en dit niet alleen om budgettaire redenen. Voor alle duidelijkheid professionaliteit is nodig: ik heb me op mijn werk (bezoldigingen spoorwegen), in mijn professionaliteit echter altijd als een gemotiveerde vrijwilliger trachten te gedragen. De mensen praktisch helpen gaat vóór, en soms tegen alle versmachtende bureaucratie in. Ik kan u zeggen dat dit niet altijd in dank wordt afgenomen, noch door sommige bazen, noch door sommige collega's al was het maar dat men denkt dat ge de stiel ondermijnt... Bovendien ben ik op mijn werk de laatste voltijdse kracht, EIP brandweerman, vertrouwenspersoon, vakbondsafgevaardigde in het PBW, syndic, fourier. Vroeger was ik ook nog voorzitter van een solidariteitsfonds, brouwer etc. De ingesteldheid van vrijwilliger was vroeger normaal. Als iedereen voor de gemeenschap zou zorgen zoals hij voor zichzelf zorgt, zou iedereen daar ontegensprekelijk beter van worden... Over het andere ontegensprekelijk feit dat er misschien wel eens van vrijwilligerswerk werd geprofitteerd zullen we het nu even niet hebben... Gedurende de jaren is de perceptie over een vrijwilliger en vrijwilligerschap echter stilaan veranderd. Ten eerste is men allerlei activiteiten gaan bezoldigen. Mijn goede vriend Werner van den Abeele, destijds een onvermoeibaar vrijwilliger van het Masereelfonds, vertelde mij dat hij indertijd als leraar geschiedenis, jarenlang facultatieve activiteiten zoals museumbezoek etc. inrichtte op woensdagnamiddagen voor zijn leerlingen. Later werden die uren bezoldigd (plots waren er veel kandidaten) en nog later maakte een jonge leraar hem eens de opmerking dat hij 'indertijd toch wel veel geld moest verdiend hebben met zijn bijschoolse activiteiten'. Vrijwilligers werden en worden meer en meer gewantwoord omdat 'ze er toch wel ergens beter van zullen worden... een begrip als altruïsme wordt gewoonweg niet meer geloofd of aanvaard... Hij die begrippen als geld, of verlof relateert, daar heft men de bekende wijsvinger tegen het voorhoofd.. Feit is ook dat vrijwilligers meer en meer gezien werden als oneerlijke concurrenten van betaalde krachten en dus in feite ondergravers van de tewerkstelling. Bovendien heeft een verzekeringsmanie, uit Amerika overgewaaid en met de waanzinnige logica van alles kan in geld worden uitgedrukt, een excuus geleverd aan vrijwilligers om af te haken of er niet mee te beginnen. Eerlijk gezegd: bij mijn talrijke wandelingen en spreekbeurten etc. is de vraag of iedereen op alle momenten tot in de puntjes verzekerd is, het laatste van mijn zorgen; ik ga er van uit dat de organisatoren het nodige hebben gedaan en reken voor de rest op de familiale... Op dat vlak geldt het systeem Dehaene: de problemen oplossen als ze zich stellen. Voor mij gaat het inhoudelijke voor... Een choquant feit, dat pijnlijk de spreidstand tussen vrijwilligers en professionelen aangaf, was de exuberante ontslagvergoeding van Amnesty voorzitter Irene Khan in 2011. Die vroeg en kreeg maar eventjes 600.000 euro. Amnesty is, zoals zoveel organisaties ontstaan op hopen vrijwilligerswerk en als de nieuwe managementstechnieken en de graaicultuur ook dáár ingeburgerd blijken, dan gaat er toch wel een lamp pinken... De kracht van de

vrijwilliger is potentieel enorm doch niet onbeperkt. Hoeveel vrijwilligerslegers hebben op de kracht en de moed van hun overtuiging niet de sterkste professionele legers van hun tijd verslagen? 1302, Vietnam etc. Om op Amnesty terug te keren; dat werd ooit opgericht door ex-Boerenoorlogvrijwilliger en IRA-stafschef Sean Mac Bride... In Noord Ierland heb ik destijds met eigen ogen gezien hoe volunteers (vrijwilligers) één van de sterkste legers ter wereld partij gaven; de vrijwillige boerencommando's deden dat 70, 80 jaar tevoren eveneens: daar bestond geen enkel militarisme: als de vrijwilliger het doel van de oorlog of de individuele campagne (beleg van Ladysmith (nov 1899-feb 1900)) of Aktie niet meer zag zitten, mocht hij naar zijn boerderij terugkeren... Ook nu nog denk dat een gemotiveerde groep van vrijwilligers niet te verslaan is; zij hebben geen uren en geen beperkingen en in principe zijn ze vrij hun concept te kiezen en te bepalen en indien nodig te veranderen; ze zijn dus in elk opzicht flexibel. Vrijwilligers hebben een andere benadering dan professionals en komen niet zelden met originele zaken voor de dag die aan de professionele routine ontsnapt zijn. Ik mag bogen op 2 zaken waarover ik nog steeds fier ben nl het oprakelen van de figuur van Pierre de Geyter (componist van de Internationale en geboren in 1848 in Gent) waardoor uiteindelijk een standbeeld gerealiseerd is en later het traceren van, en rapporteren van de zeer slechte toestand van het grafmonument van Emiel Moyson in Luik, waardoor dit graf werd gerestaureerd... Natuurlijk loopt het resultaat van een vrijwilligersproject niet noodzakelijk goed af en dan moet de motivatie en de moraal nodig worden opgepompt. Samenvattend gesproken hebben we nood aan een gezonde mix van professionelen en vrijwilligers: de professionelen om de administratieve rompslomp in goede banen te leiden o.m. de eindeloze rapporten om de subsidies aan te vragen waarvan men dan zelf moet leven en werken... Ze zijn er in sommige gevallen ook nodig voor de continuïteit van een vereniging te waarborgen. Het is natuurlijk maar de vraag of sommige klinisch dode verenigingen (waar er al lang geen vrijwilligers meer bij betrokken zijn), met subsidies en vrijgestelden als infuus, zó niet té lang in leven worden gehouden? Nog een andere bemerking: men vraagt me dikwijls, hoeveel vraagt gij voor een gidsbeurt of iets dergelijks? Ik antwoord daar gewoonlijk op: niets! Ten eerste kun je daar geen redelijke prijs opplakken en indien je de werkelijke prijs zou berekenen, wat het kost aan uren voorbereiding, documentatie etc. zou zo'n activiteit gewoon onbetaalbaar worden. Bovendien als je niks vraagt ben je vrij; als het je om één of andere reden niet aanstaat of men speelt met je chokkedijzen dan kan je je zonder probleem omdraaien en zeggen 'salut en de kost'. Precies dat waarachtige dat je als vrijwilliger uitstraalt, dát voelen de mensen ook aan en garandeert a.h.w. dat je een geïnteresseerd publiek voor je hebt. Voor geïnteresseerden: ik gids voor het Masereelfonds tijdens de komende Gentse feesten over de Wereldtentoonstelling van Gent; ter afwisseling breng ik ook: 'Gent in de waanzinnige 14de eeuw' een voorganger van vorig jaar, toen ik een wandelvoordracht deed over Boons Geuzenboek en Gent. Ik hoop van ganser harte dat het vrijwilligerschap altijd de voedingsbodem zal blijven van een rijk verenigingsleven en een warme samenleving, uiteraard ondersteund door schare van geknipte vrijgestelden... Vrijwilligersschap geeft échte zin aan het leven, iets waar het hem in onze virtuele en fictieve tijden meer en meer om zal draaien... Je ziet thans een algemene verslapping in bewustzijn, gevoeligheid, kennis, kunstzinnigheid etc. Misschien staat er wel een nieuw soort van barbarij voor de deur! Ook die zal ooit door gealarmeerde vrijwilligers worden gekeerd... Zijn overigens bijna alle grote figuren, zoals bvb. Frans Masereel zelf, geen vrijwilligers geweest?

Ik dank u zeer!

De vakbondsman: toespraak door Alain Clauwaert, voorzitter van de Algemene Centrale (ABVV)

Ik ben blij dat ik u hier vanavond mag toespreken. Ik draag het Masereelfonds een warm hart toe. Sinds lang trouwens. Zo kan ik teruggaan naar de jaren 80 toen ik meewerkte aan een reeks debatavonden in Dendermonde. Het ging over ons links gedachtegoed. Moeilijke hersengymnastiek, maar toch keer op keer 50, 60 deelnemers. Vandaag ontbreekt mij de tijd om activiteiten bij te wonen, maar ik ben wel een heel aandachtig lezer van het tijdschrift Aktief. Zo ziet u maar, het Masereelfonds heeft op vele manieren belangstelling en invloed.

Ik wil dit moment gebruiken om stil te staan bij de vraag of het Masereelfonds nuttig is voor de vakbeweging? Het is een overbodige vraag, want we weten allemaal dat het antwoord ja is. Maar het is wel belangrijk dat geregeld te herhalen. En de inhuldiging van deze nieuwe lokalen is daar een goede gelegenheid voor.

Proficiat met deze nieuwe stek, zij oogt aantrekkelijk en is bijzonder goed gelegen. Het belang van een eigen huis voor een progressieve organisatie als het Masereelfonds kan niet genoeg onderstreept worden. Samenwerkingsprojecten van mijn vakcentrale, de Algemene Centrale van het ABVV, met basisbewegingen in het zuiden, beginnen vaak met de oprichting en financiering van een gebouw. Een eigen ontmoetingsplaats is een basisvoorwaarde om een organisatie uit te bouwen die in tegenstroom van de heersende machten vaart. U kunt nu natuurlijk aanvoeren dat de vergelijking met een strijdvakbond in Peru of Colombia wat scheef zit.

Maar als men bedenkt dat de burgemeester van Vlaanderens grootste stad genoeg heeft aan enkele sms'jes onder Borgerhoutse jongeren om een samenscholings-verbod op te leggen, maar niet genoeg heeft aan het loodzware strafblad van een fascist om de betoging van zijn troepje bruinhemden in datzelfde Borgerhout te verbieden, ja, dan ben je ook hier toch maar beter op je hoede, zeker als je het Masereelfonds heet en in de ogen van de socialistische vakbond nuttig werk verricht.

Want daarover ging ik het inderdaad hebben, over het nut van het Masereelfonds.

Laten we er de activiteitenkalender van het fonds op naslaan, dat zegt meteen genoeg. Dankzij het Masereelfonds konden we recent kennis maken met de gelauwerde biografie van Jan Willem Stutje over een van de belangrijkste revolutionairen uit ons taalgebied, Domela Nieuwenhuis. Wanneer het Masereelfonds een poëziewedstrijd op touw zet hangt ze die vast aan het thema 'verontwaardiging en engagement'. 'Indignez-vous!' het werkje van de onlangs overleden Stéphane Hessel is niet ver weg.

Het filmfestival 'Eye on Palestine' vorig jaar, kwam er onder impuls van het Masereelfonds.

De Dag van het Socialisme is er omdat het Masereelfonds er zijn schouders onder zet.

En als er die dag strijdliezen gezongen worden met het Brecht-Eisslerkoor, met DUWOH - Anke Hintjens en Bernard Van Lent – en met Wouter Vandenaabeele, is dat omdat het Masereelfonds sinds jaar en dag inspanningen doet om het socialistische lied, het vredeslied, de linkse strijdcultuur voort in leven te houden. Zonder het Masereelfonds, geen kritische debatavonden over een links alternatief voor Europa. Zonder het Masereelfonds, geen of zo goed als geen debatten over linkse denkers, en ook geen film zoals de uitstekende prent 'Iedereen Migrant'.

Ja dus, de vraag is overbodig en het Masereelfonds is wel degelijk nuttig voor de vakbeweging.

Twee heel concrete illustraties daarvan.

De Algemene Centrale van het ABVV

voert een heel actieve strijd voor de rechten van het Palestijnse volk. We hebben een solidariteitsproject met de Palestijnse vakbond PGFTU. We sturen geregeld militanten naar de Palestijnse gebieden. We werken mee aan het Russell Tribunaal over Palestina dat vandaag en morgen in Brussel wordt besloten.

Als het Masereelfonds in samenwerking met andere organisaties de Palestijnse zaak onder de aandacht brengt voelen wij ons uiteraard zeer verwant. Verwant en versterkt in onze actie.

En een illustratie in een heel ander domein. Voor de grote evenementen die de Algemene Centrale van het ABVV de laatste jaren op touw zette haalden wij voor de muzikale optredens telkens weer onze mosterd bij muzikanten, koren en programma's die door het Masereelfonds in de kijker werden gezet. We hebben trouwens met veel genoeg financiële steun gegeven aan het strijdprogramma 'Vive la Sociale' van het Limburgse Omroerkoor en het Brusselse Brecht-Eisslerkoor. Ook daarvoor was en is het Masereelfonds mee in de weer.

Maar het nut, laat ik eerder zeggen, het belang van het Masereelfonds gaat voor de syndicale beweging veel dieper dan dat.

De socialistische vakbeweging is een luis in de pels van de pensée unique, het eenheidsdenken van het neoliberale bestel. Het Masereelfonds is dat ook. Het is een uitstekende partner omdat het complementair werk levert. Het spoort aan tot maatschappelijke analyse, tot kritisch debat. Het durft moeilijke thema's aanboren. Het brengt linkse kunst en cultuur tot leven. Op die manier verrijkt en versterkt het Masereelfonds het gedachtegoed en de actie van de vakbond.

Tegelijk is het Masereelfonds een linkse bruggenbouwer. Als onafhankelijke organisatie brengt het nieuwe basisbewegingen, vakbonden en progressieve stromingen samen rond de tafel. Dat sluit aan bij wat we geregeld zeggen en bespreken met de militanten in mijn vakcentrale, namelijk dat we moeten

bouwen aan een sterk nieuw sociaal en solidair samenlevingsmodel dat gedragen wordt door alle progressieve krachten. Over de verschillende standpunten heen. De verschillen mogen ons niet verlammen, zij moeten ons verrijken. Op dat gebied meen ik dat het Masereelfonds een sleutelrol speelt. Vandaar zijn grote belang voor de vakbeweging.

Ik wil besluiten met een uitnodiging, een suggestie voor het Masereelfonds. Ik probeer het in eenvoudige termen uit te drukken. Want daarover gaat het, over eenvoud. De denkstof die het Masereelfonds aanreikt is moeilijk. Zij moet ontsloten worden voor een breder publiek. Vroeger heette dat volksverheffing.

Er is inderdaad een grondige oefening in verstaanbaarheid nodig. Ik zeg het omdat de vakbond, en zeker een arbeiderscentrale als de mijne, zelf ook worstelt met duidelijke taal. Het zou een bijzonder nuttig project zijn om de tanden in te zetten: 'Hoe maken we van linkse taal ook duidelijke taal?'. Het lijkt mij spek naar de bek van het Masereelfonds. Iets om de koppen over bijeen te steken, hier bijvoorbeeld, in deze nieuwe ontmoetingsplaats. Ik hoop in ieder geval dat deze lokalen een creatief links broeinest worden.

De voorzitter: toespraak door Gerlinda Swillen, voorzitter van het Masereelfonds

Hier in Gent, in de Arteveldestraat, hadden we eens een huis, dat we met liefde en toewijding tot een onthaalruimte voor onze leden en hun activiteiten, maar ook voor andere verenigingen hadden gerestaureerd en opengesteld. Eén van mijn eerste daden als nieuwbakken voorzitter was het plechtig openen ervan.

Maar stenen, hout, glas, metaal lijken wat op levende wezens. Het is alsof ze met hun eigenaars en bewoners ouder willen worden. De noodzakelijke ingrepen bleken boven onze middelen te liggen. Het huis herinnerde ons aan een stelling in onze principeverklaring, "dat het kapitalisme wereldwijd aan de basis ligt van een fundamentele en structurele maatschappelijke ongelijkheid". De ingrijpende besnoeiingen van de overheid in de socioculturele sector en haar systematische veronachtzaming van, ja misprijzen voor alles wat met cultuur en creatief denken en handelen heeft te maken, hebben ons jaar na jaar ermee geconfronteerd dat wij geen kapitalisten zijn, geen geld hebben, maar wel zo lang als we leven een taak in deze maatschappij hebben te vervullen en een verantwoordelijkheid hebben opgenomen tegenover al wie ons welgezind is en ons gemeenschapsproject steunt.

Daarom hebben we een drastische keuze gemaakt : afscheid nemen van ons oud gebouw en een ander onderkomen zoeken.

Dan kwam daar die dag waarop onze Gentse medewerkers hals over kop verliefd schenen te worden. De leden van het bestuur die het voorwerp van hun liefde moesten gaan schouwen, zaten zeer sceptisch op de trein naar Gent. We hebben een ruimte betreden met buizen onder een vloer die er niet was, een zoldering en muren die er naakt en verkommerd bij lagen. We moesten ons een keuken voorstellen, een vergaderruimte, bureaus, zelfs een trap... Zelf moest ik me van alle nostalgie weerhouden, want hier had ik als kind in de straat gewoond, met een geheimzinnig rendez-vous huis over de deur, een atelier bijna in de bocht waar ik met de jongens van de buurt ravotte en een beetje verliefd op hen was. Neen, dacht ik, trap niet in die val. Maar die twee andere zeer nuchtere mannen met hun Masereelcijfers in het hoofd, die leken ook voor de charme van ruimte en straat te bezwijken.

Er werd in Brussel koel becijferd, afgewogen en gediscussieerd. Ja, onze twee vrouwen, Kelly en Chantal kregen hun zin en ik had binnenpretjes.

Vandaag staan we hier. Een olijkerd onder u heeft misschien een vraag op de lippen : wilden de stichters van het Masereelfonds niet de verzuiling in Vlaanderen tegengaan? Hier treden we via twee majestueuze zuilen een waar salon binnen. Of leunt het Masereelfonds plots bij een vrijmetselaarsloge aan, waar broeders en zusters op zuilen zitten? Maar misschien staan die zuilen gewoon symbool voor de dialectische tegenstellingen waarmee we allen in onze maatschappij worden geconfronteerd en die we nog niet in een synthetische praxis hebben kunnen omzetten. Laten we het eenvoudiger houden : Maserelers dragen het vrije, niet conformistische denken en handelen in hun vaandel; dat leidt onvermijdelijk tot discussie en debat. Zijn we niet ergens de erfgenamen van die Griekse stoa, waar vrije burgers met elkaar in discussie gingen? Wij hebben geen geld voor zuilengaanterijen. Maar

mogen onze twee zuilen vriendelijk de bezoeker uitnodigen tot discussie, doen nadenken over een nog altijd bestaande verdoken verzuiling, een maatschappelijke diversiteit vol tegenstellingen, en hem aanzetten tot een kritische pauze in zijn vaak hektisch leven.

Ook linkse rakkers hebben recht op een esthetische harmonieuze omgeving, waarin ik u nu uitnodig een glas te heffen op al wie zich heeft ingespannen om ons nieuwe huis leefbaar te maken, ons helpt te overleven in de schrale cultuurwoestijn en van onze gastvrije ruimtes wil gebruik maken.

Het eerste Masereelsalon verklaar ik hiermee voor geopend en ik heet u allen welkom.